บรรณานุกรม

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอพ *สาสน์สมเด็จ เล่มที่ 6* โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.

ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. *ชนกลุ่มน้อยในไทยกับความมั่นคงของชาติ*. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2526.

ข้อบังคบชมรมไทยพวนอำเภอบ้านหมี่, 2527.

คำบอกกล่าวของนายกรด อ่อนละมัย (อดีตกำนันตำบลหินปัก) : ประวัติศาสตร์ไทยพวน, สังสรรค์ไทยพวนครั้งที่ 5, 15 กุมภาพันธ์ 2529.

เจริญ อินทรเกษตร. *สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่มที่ 10*. 2515-2516.

เจอรี่ เกนีย์ และ ธีระพันธ์ ล. ทองคำ. *แผนที่ภาษาในประเทศไทย*. กรุงเทพ-มหานคร : โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ สถาบันศูนย์ภาษาอังกฤษทบวงมหาวิทยาลัย, 2520.

ชัชวาลย์ สุคันธวิภัติ. *ไทยพวน*. อัฒยาการพิมพ์, 2503.

ไชเดน ฟาเดน, อิริค. *ชาติพันธุ์วิทยา : ว่าด้วยชนชาติเผ่าต่าง ๆ ในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร : กรมการสนเทศ กระทรวงเศรษฐการ, 2493.

ถวิล เกษรราช. *ประวัติผู้ไทย*. (พระนคร : กรุงสยามการพิมพ์, 2512).

ทัศไนย อารมย์สุข. *การศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำภาษาพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา. *พระราชพงศาวดาวกรุงรัตนโกสินทร์ เล่ม 1*. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.

เทพสตรี, วิทยาลัยครู. *ลพบุรี*. บพิธการพิมพ์, 2522.

บ้านหมี่, สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ, *การวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2524-2528*. เอกสารพิมพ์ดีด อัดสำเนา, 2528.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. ราชอาณาจักรลาว. สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2503.

ประจักษ์ เข็มมุกต์. การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของลาวพวนกับวัฒนธรรมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพัฒนาการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.

ประจักษ์กัลปาคาม, กรมหลวง. ประชุมพงศาวดารฉบับคุรุสภา เล่ม 46. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2506.

บ้านหมี่, สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ. ประชากรศึกษาระดับประถมศึกษา. เอกสารพิมพ์ดีดอัดสำเนา, 2526.

ศิลปากร, กรม. ประชุมพงศาวดาร ฉบับคุรุสภา เล่ม 2. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2506.

กรมพระยาดำรงชานุภาพ, ประชุมพงศาวดาร เล่มที่ 4. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2506.

ศิลปากร, กรม. ประชุมพงศาวดารฉบับคุรุสภา เล่ม 9. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2506.

____. ประชุมพงศาวดาร ฉบับคุรุสภา เล่ม 44. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2512.

____. ประวัติเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าคุรุสภา, 2504.

เผด็จ บุญหนุน. ประวัติศาสตร์พวน. เอกสารพิมพ์อัดสำเนาไทยพวนบ้านหมี่.

____. พงศาวดารรัชกาลที่ 1. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2503.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2524. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2530.

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, 2524.

พระธรรมมหาวีรานุวัตร. เชียงขวางถิ่นตั้งเดิมชาวพวน. ไทยพวนสังสรรค์ 23 กุมภาพันธ์ 2523.

ศิลปากร, กรม. พระราชพงศาวดาร รัชกาลที่ 3 เล่ม 1, 2504.

มาเซียล ดัลเช่ และ ไพฑูรย์ ดัลเช่. ปัญหาการเมืองชนเชื้อชาติเผ่าไทยในเอเชีย เวียดนาม พม่า จีน. โรงพิมพ์ดวงกมล, 2519.

ถวิล เกษรราช. ประวัติผู้ไทย. (พระนคร : กรุงสยามการพิมพ์, 2512).

ลพบุรี, จังหวัด. รายงานกิจการจังหวัดลพบุรี พ.ศ.2502-2503. (พระนคร : โรงพิมพ์เลี่ยงเชี่งจงเจริญ, 2505).

วินัย ครุวรรณพัฒน์. ทัศนะของคนไทยใน 4 จังหวัดภาคใต้. เอกสารวิชาการของสถาบันเอเชียฉบับที่ 6 (มีนาคม 2523), หน้า 244-247.

ศิลปากร, กรม. ประชุมพงศาวดาร เล่ม 2 (พงศาวดารล้านช้าง), โรงพิมพ์คุรุสภา, 2506.

____. ประวัติเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี เล่ม 4 พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าคุรุสภา, 2504.

____. พระราชพงศาวดารเมืองหลวงพระบาง. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.

____. พระราชพงศาวดารรัชกาลที่ 1. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2403.

สนาน เลี้ยวถนอม. ภาคผนวกพจนานุกรมไทยพวน. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).

อมรา พงศาพิชญ์. ปัญหามรณาการในสังคมไทย. เอกสารเสนอในการประชุมทางวิชาการ "ยุทธศาสตร์ของไทยกับความมั่นคงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษหน้า." กรุงเทพมหานคร : 20-21 พฤษภาคม 2530.

อารง สุทธาศาสน์. ปัญหาความขัดแย้งในสี่จังหวัดภาคใต้. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิทักษ์ประชา, 2519), หน้า 202-208.

_____. ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527, หน้า 207-208.

อุทัยวรรณ ดันหยง. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำของคนสามระดับอายุในชาวพวน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรมศิลปากร, 2526.

Bibliography

Books

Amara Pongsapich. Intergration Problem in the Thai Sociology. Bangkok : Paper presented at the Technical Conference on Thailand's National Strategy and Southeast Asian Security in the Next Deeade. (20-21 May 1987).

Barbara and Leon Howell. Southeast Asian Speak Out. (New York : Friendship Press, 1975).

Indira Barua. The Tais of Assem : Some Aspect of Identity consciousness. Bangkok : presented at the International Conference on Thai Studies. (22-24 Auguest 1984).

Jumsai, Manich. History of Lao. Bangkok : Chalermnit, (second edition, revised and enlarged), 1971.

Laired, Charlton. Webster's New World Thesaurus. The World Publishing Company : New York and Cleveland. 1971.

Lebar, Frank M. Hickey, Gerald C., and Musagrave, John K., Ethnic groups of Mainland Southeast Asia. (New Haven : Human Relations Area File Press, 1964).

Marwin, J. Brown. From Ancient Thai to Modern Dialects. Bangkok : Social Science Associate Press of Thailand, 1965.

Moynihan, Daniel P. and Nathan Glazer, Beyond the Meting Pot : The Negroes, Puerts Ricans, Jews, Italians, and Irish of New York City. rev. ed., (Cambridge, Mass : M.I.T. Press, 1970).

Scidenfaden, Erik. The Thai People. (Bangkok : The Saim Society, 1967).

Smuckarn, Snit. Peasantry and Modernization : A Study of the Phueun in Cultural Thailand. Unpublished Ph.D.Dissertation. Hanolulu, Hawaii : University of Hawaii, 1972.

Ton Loong Hoc. The State and Economic Distritution in Malaysia, (Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 1982).

Weber, Max. Basic Concepts in Sociology. New York : The Citadel Press, 1962.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ของชาวพวน

ศึกษากรณี : ชาวพวนในอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

วันที่สัมภาษณ์ วันที่ ....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย,นางสาว, นาง).....นามสกุล.....

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

.....

ตอนที่ 1

โปรดกาเครื่องหมายถูก (✓) ลงหน้าช่องว่างหน้าข้อความที่เกี่ยวข้องกับท่าน

1. เพศ
   ( ) ชาย
   ( ) หญิง
2. อายุ
   ( ) ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์
   ( ) 15 - 20 ปี
   ( ) 21 - 25 ปี
   ( ) 26 - 29 ปี
   ( ) 30 - 35 ปี
   ( ) 36 - 40 ปี
   ( ) 41 - 50 ปี
   ( ) 51 ปีขึ้นไป
3. การศึกษา
   ( ) ไม่ได้เรียนหนังสือ
   ( ) ต่ำกว่าชั้น ป.4 หรือเทียบเท่า
   ( ) จบชั้น ป.4 - ป.7 หรือเทียบเท่า
   ( ) จบชั้น มศ.3 หรือ ม.3 หรือเทียบเท่า
   ( ) จบชั้น มศ.5 หรือ ม.6 หรือเทียบเท่า

( ) จบอนุปริญญา

( ) จบปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

( ) อื่น ๆ .....

4. เมื่อหมู่บ้านของท่านมีงานที่เกี่ยวข้องกับประเพณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมบ่อยครั้งเพียงใด

4.1 ก. เข้าไปช่วยงานประเพณีทอดกฐิน, ทอดผ้าป่า บ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปช่วยงาน

( ) เข้าไปช่วยงานบ้างเป็นครั้งคราว

( ) เข้าช่วยงานบ่อยแต่ไม่ประจำ

( ) เข้าไปช่วยงานเป็นประจำทุกปี

ข. เข้าไปดู/ฟัง งานประเพณีทอดกฐิน, ทอดผ้าป่า บ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปดู/ฟัง

( ) เข้าไปดู/ฟังเป็นครั้งคราว

( ) เข้าไปดู/ฟังบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำทุกปี

( ) เข้าไปดู/ฟังประจำทุกปี

4.2 ก. เข้าไปช่วยงานประเพณีบุญมหาชาติ บ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปช่วยงาน

( ) เข้าไปช่วยงานบ้างเป็นครั้งคราว

( ) เข้าไปช่วยงานบ่อยแต่ไม่ประจำทุกปี

( ) เข้าไปช่วยงานเป็นประจำทุกปี

ข. เข้าไปดู/ฟังงานประเพณีบุญมหาชาติ บ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปดู/ฟัง

( ) เข้าไปดู/ฟังเป็นครั้งคราว

( ) เข้าไปดู/ฟังบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำทุกปี

( ) เข้าไปดู/ฟังเป็นประจำทุกปี

4.3 ก. เข้าไปช่วยงานประเพณีกวนข้าวทิพย์ บ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปช่วยงาน

( ) เข้าไปช่วยงานบ้างเป็นครั้งคราว

( ) เข้าไปช่วยงานบ่อยแต่ไม่ประจำทุกปี

( ) เข้าไปช่วยงานเป็นประจำทุกปี

ข. เข้าไปดู/ฟังงานประเพณีกวนข้าวทิพย์ บ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปดู/ฟัง

( ) เข้าไปดู/ฟังเป็นครั้งคราว

( ) เข้าไปดู/ฟังบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำทุกปี

( ) เข้าไปดู/ฟังเป็นประจำทุกปี

4.4 ก. เข้าไปช่วยงานประเพณีสงกรานต์ บ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปช่วยงาน

( ) เข้าไปช่วยงานบ้างเป็นครั้งคราว

( ) เข้าไปช่วยงานบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำทุกปี

( ) เข้าไปช่วยงานเป็นประจำทุกปี

ข. เข้าไปดู/ฟังประเพณีสงกรานต์ บ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปดู/ฟัง

( ) เข้าไปดู/ฟังบ้างเป็นครั้งคราว

( ) เข้าไปดู/ฟังบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำทุกปี

( ) เข้าไปดู/ฟังประจำทุกปี

4.5 ก. งานประเพณีอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น ท่านเข้าไปช่วยงาน บ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปช่วยงาน ระบุประเพณี.....

( ) เข้าไปช่วยงานบ้างเป็นครั้งคราว ระบุประเพณี.....

( ) เข้าไปช่วยงานบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำทุกปี ระบุประเพณี.....

( ) เข้าไปช่วยงานประจำทุกปี ระบุประเพณี.....

ข. งานประเพณีอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น ท่านเข้าไปดู/ฟังบ่อยครั้งเพียงใด

( ) ไม่เคยเข้าไปดู/ฟัง ระบุประเพณี.....

( ) เข้าไปดู/ฟังบ้างเป็นครั้งคราว ระบุประเพณี.....

( ) เข้าไปดู/ฟังบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำทุกปี ระบุประเพณี.....

( ) เข้าไปดู/ฟังเป็นประจำทุกปี ระบุประเพณี.....

5. ท่านมีความรู้สึกอย่างไร กับการที่เกิดมาเป็นคนพวนก็ต้องอนุรักษ์ภาษาพวนเอาไว้

( ) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ( ) เห็นด้วย

( ) เฉย ๆ ( ) ไม่เห็นด้วย

( ) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรกับการที่คนในหมู่บ้านของท่านยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาวพวนเอาไว้

( ) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ( ) เห็นด้วย

( ) เฉย ๆ ( ) ไม่เห็นด้วย

( ) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. ท่านมีความรู้สึกอย่างไร ต่อการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการยกย่องและระลึกถึงบรรพบุรุษของชาวพวนในหมู่บ้านของท่าน

( ) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ( ) เห็นด้วย

( ) เฉย ๆ ( ) ไม่เห็นด้วย

( ) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

8. ท่านได้เคยมีการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวของชาวพวนที่อยู่ในจังหวัดอื่น และที่อยู่ในอำเภอบ้านหมี่ กับเพื่อนบ้านของท่านหรือไม่

( ) ประจำ

( ) เป็นบางครั้ง

( ) ไม่เคย

9. ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับความเป็นไปของชาวพวนหรือไม่

( ) ประจำ

( ) เป็นบางครั้ง

( ) ไม่เคย

10. ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงานของหมู่บ้าน มากน้อยเพียงใด

( ) เกี่ยวข้องประจำ

( ) เกี่ยวข้องเป็นบางโอกาส

( ) ไม่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องเลย

ตอนที่ 2

ไปรดกาเครื่องหมายถูก (✓) ลงหน้าช่องว่างหน้าข้อความที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับท่าน

1. บรรพบุรุษของท่านเป็นคนพวนหรือไม่

ปู่	( ) เป็น	( ) ไม่เป็น
ย่า	( ) เป็น	( ) ไม่เป็น
ตา	( ) เป็น	( ) ไม่เป็น
ยาย	( ) เป็น	( ) ไม่เป็น
บิดา	( ) เป็น	( ) ไม่เป็น
มารดา	( ) เป็น	( ) ไม่เป็น

2. เพื่อนสนิทของท่านส่วนมากเป็นคน

( ) พวน ( ) ไทยและพวนพอ ๆ กัน

( ) ไทย ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้มาเป็นเวลานานเท่าใด

( ) ตั้งแต่เกิดและอยู่มาจนปัจจุบัน ( ) 0 - 10 ปี

( ) 11 - 20 ปี ( ) 21 ปีขึ้นไป

4. ท่านได้เข้าเป็นสมาชิกของชมรมไทยพวนหรือไม่

( ) เป็น ( ) ไม่เป็น

5. ท่านเคยเข้าร่วมงานสังสรรค์ไทยพวนหรือไม่

( ) เคย ( ) ไม่เคย

6. ถ้าท่านเคยเข้าร่วมงานสังสรรค์ไทยพวน ท่านสนใจในกิจกรรมอะไรบ้าง ที่ทางชมรมไทยพวนจัดขึ้นมา ระบุกิจกรรมที่ชอบ.....

.....

7. ท่านเคยเดินทางออกนอกชุมนุมไปจังหวัดอื่นหรือไม่

( ) ไม่เคยเดินทางไปไหนเลย

( ) ไปบ้างเป็นครั้งคราว (ไม่เกิน 5 ครั้ง/ปี)

( ) ไปบ่อยแต่ไม่ประจำ (5 - 9 ครั้ง/ปี)

( ) ไปประจำ (กว่า 10 ครั้ง/ปี)

ตอนที่ 3

ไปรดการ/เครื่องหมายถูก ( ) ลงในช่องว่างทางขวามือ ตามความคิดเห็นของท่านว่าเห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด

	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. คนที่มีพ่อแม่เป็นลาวพวนควรพูดภาษาพวนได้	( )	( )	( )	( )	( )
2. ลาวพวนที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกันเมื่อพบกันควรทักทายกันด้วยภาษาพวน	( )	( )	( )	( )	( )
3. ในหมู่คนมากมายไม่ควรทักทายกันด้วยภาษาพวน	( )	( )	( )	( )	( )
4. เมื่ออยู่ในครอบครัวควรพูดภาษาพวนกับสมาชิกในครอบครัว	( )	( )	( )	( )	( )
5. ในครอบครัวเดียวกันไม่จำเป็นต้องพูดภาษาพวน พูดภาษาไทยดีกว่า	( )	( )	( )	( )	( )
6. คนที่เข้าเป็นสมาชิกของชมรมไทยพวนควรจะเป็นลาวพวนและใช้ภาษาพวนในการสนทนาและทักทาย	( )	( )	( )	( )	( )
7. ในการแต่งงาน สาวพวนควรจะแต่งงานในกลุ่มชาวพวนด้วยกันเอง	( )	( )	( )	( )	( )
8. การรักษาไว้ซึ่งประเพณีที่ดีงามของลาวพวนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสาวพวนและลูกหลานพวนรุ่นหลัง	( )	( )	( )	( )	( )
9. ในการปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยไม่จำเป็นต้องหาฤกษ์หายามตามประเพณีการปลูกบ้านของลาวพวน	( )	( )	( )	( )	( )

	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. อาชีพทอผ้ามัดหมี่เป็นอาชีพที่ควรจะรักษาไว้สำหรับลูกหลานลาวพวน	( )	( )	( )	( )	( )
11. ลาวพวนไม่จำเป็นต้องอบรมเลี้ยงดูลูกหลานตามแบบของลาวพวนอีกแล้ว	( )	( )	( )	( )	( )
12. ลาวพวนควรอบรมและสั่งสอนให้ลูกหลานได้รู้จักประเพณีที่ดีงามของลาวพวน	( )	( )	( )	( )	( )
13. ลาวพวนควรจะเล่าถึงสาเหตุของการมาตั้งถิ่นฐานในอำเภอบ้านหมี่ให้ลูกหลานทราบ	( )	( )	( )	( )	( )
14. เกิดเป็นลาวพวนควรจะยกย่องบรรพบุรุษลาวพวน	( )	( )	( )	( )	( )
15. พ่อแม่ควรจะเล่าให้ลูกหลานฟังถึงความยากลำบากในการมาตั้งถิ่นฐานของบรรพบุรุษ	( )	( )	( )	( )	( )
16. ในหมู่บ้านของลาวพวนไม่จำเป็นต้องมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการยกย่องบรรพบุรุษลาวพวน	( )	( )	( )	( )	( )
17. เมื่อมาอยู่ในประเทศไทย มีสัญชาติไทย ลาวพวนไม่จำเป็นต้องทราบแหล่งที่มาของพวกตน	( )	( )	( )	( )	( )

ตอนที่ 4

ใช้รตกาเครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อความต่อไปนี้ เมื่อท่านได้ปฏิบัติตามข้อความดังกล่าว

1. ท่านใช้ภาษาพวนพูดกับคนในครอบครัวบ่อยครั้งเพียงใด

( ) ประจำทุกวัน ( ) นาน ๆ ครั้ง

( ) ไม่เคยพูดเลย

2. เมื่อท่านพบลาวพวนที่อยู่ต่างถิ่น ท่านใช้ภาษาพวนในการได้ตอบสนทนาบ่อยครั้งเพียงใด

( ) บ่อยครั้งเป็นประจำ ( ) เป็นบางครั้ง

( ) ไม่เคยพูดเลย

3. ท่านทำอย่างไรถ้าลูกหลานของท่านพูดภาษาพวนไม่ได้

( ) สั่งสอนให้พูดภาษาพวน ( ) เสียใจเป็นบางครั้ง

( ) เฉย ๆ

4. ในการทักทายสนทนากับลาวพวนในหมู่บ้านของท่าน ท่านพูดภาษาพวนบ่อยครั้งเพียงใด

( ) เป็นประจำ ( ) เป็นบางครั้ง

( ) ไม่เคยพูดเลย

5. ท่านทำอย่างไร เมื่อถูกเรียกว่า "ลาว" หรือ "เสี่ยว"

( ) โกรธอย่างมาก ( ) ไม่ค่อยพอใจในบางครั้ง

( ) เฉย ๆ ใครจะเรียกอย่างไรก็ได้

6. ปู่ ย่า ตา ยาย หรือ บิดา มารดาของท่านเคยเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับลาวพวนให้ท่านฟังบ่อยครั้งเพียงใด

( ) บ่อยครั้งที่มีโอกาส ( ) นานๆ ครั้ง

( ) ไม่เคยเล่า

7. ท่านสนใจเรื่องราวความเป็นมาของลาวพวนที่มาตั้งถิ่นฐานในชุมชนของท่านเพียงใด

( ) สนใจมาก ( ) ค่อนข้างสนใจในบางโอกาส

( ) เฉย ๆ เมื่อมีคนมาพูดถึงหรือเล่าให้ฟังก็ฟัง

8. ท่านคิดว่าท่านเป็นสาวพวนที่ดีหรือเปล่า

( ) บ่อย ๆ ครั้ง ( ) บางครั้ง

( ) ไม่เคยคิด

9. ญาติพี่น้องของท่านเข้าพิธีแต่งงานกับสาวพวนด้วยกันเองทุกคนหรือไม่

( ) ทุกคน ( ) เป็นบางคนเท่านั้น

( ) ไม่มีใครแต่งงานกับชาวพวนเลย

10. ครอบครัวของท่านทำงานบุญผ้า บ่อยครั้งเพียงใด

( ) เป็นประจำทุกปี ( ) เป็นบางปีแล้วแต่โอกาส

( ) ไม่เคยทำเลย

11. ในครอบครัวของท่านจัดให้มีงานประเพณีใส่กระจาด ทุกปีหรือไม่

( ) มีประจำทุกปี ( ) เป็นบางปีแล้วแต่โอกาส

( ) ไม่มีงานนี้แล้วในหมู่บ้าน

12. เมื่อหมู่บ้านของท่านมีงานบุญกลางบ้าน ท่านไปทำบุญทุกปีหรือไม่

( ) ไปทำเป็นประจำทุกปี ( ) ไปทำเป็นบางปีแล้วแต่โอกาส

( ) ไม่มีงานนี้แล้วในหมู่บ้าน

13. ครอบครัวของท่านยังคงใช้ "วิธีทิ้งข้าว" กับลูกขนาดเล็กที่ร้องไห้ไม่ยอมหยุดอยู่หรือไม่

( ) ยังใช้อยู่กับทุกคน ( ) แล้วแต่โอกาส

( ) ไม่เคยใช้เลย

14. ครอบครัวของท่านยังคงมี "วิธีเรียกขวัญและสู่ขวัญ" สำหรับลูกหลานที่หยุดกินนมแล้วอยู่หรือไม่

( ) ยังคงมีอยู่ ( ) แล้วแต่โอกาส

( ) ไม่มีอยู่แล้ว

15. ครอบครัวของท่าน ทำบุญสารทพวนทุกปีหรือไม่

( ) เป็นประจำทุกปี ( ) เป็นบางปีแล้วแต่โอกาส

( ) ไม่มีงานนี้แล้ว

ภาคผนวก ข.

ข้อบังคับชมรมไทยพวนอำเภอบ้านหมี่

พ.ศ. 2527

หมวดที่ 1

บททั่วไป

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับชมรมไทยพวนอำเภอบ้านหมี่ พ.ศ. 2527"

ข้อ 2 ให้ยกเลิกข้อบังคับชมรมไทยพวนอำเภอบ้านหมี่ พ.ศ. 2525 (ฉบับชั่วคราว และให้ใช้ข้อบังคับชมรมไทยพวนอำเภอบ้านหมี่ พ.ศ. 2527 นี้แทน

ข้อ 3 ชมรมตามข้อบังคับนี้มีชื่อว่า "ชมรมไทยพวนอำเภอบ้านหมี่" มีอักษรย่อว่า พ.บ.ม. มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า THAI PHUAN BANMEE SOCIETY

ข้อ 4 เครื่องหมายของชมรม ท้ายข้อ 4 นี้

ข้อ 5 สถานที่ตั้งชมรมชั่วคราว เลขที่ 53 หมู่ 3 ต.เชียงงา อ. บ้านหมี่ จ. ลพบุรี

ข้อ 6 คำว่าไทยพวนหมายถึง

(1) เป็นไทยพวนโดยกำเนิด

(2) มีสามีหรือภรรยาเป็นไทยพวน

(3) มีเชื้อสายเป็นไทยพวน

หมวดที่ 2

วัตถุประสงค์

ข้อ 7 วัตถุประสงค์ของชมรม

(1) เพื่อเทอดทูนไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

(2) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(3) เพื่อเป็นศูนย์กลางการติดต่อ ระหว่างไทยพวน หน่วยงาน และบุคคล

(4) เพื่อช่วยเหลือในหมู่ไทยพวนด้วยกันและช่วยเหลือสังคม

(5) เพื่อส่งเสริมรักษาฟื้นฟูขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม เอกลักษณ์อันดีงามของไทยพวน

(6) เพื่อส่งเสริมการศึกษา

หมวดที่ 3

สมาชิก

ข้อ 8 สมาชิกของชมรมมี 3 ประเภทคือ

(1) สมาชิกสามัญ มีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

(1.1) เป็นไทยพวนโดยกำเนิด

(1.2) สามีหรือภรรยาเป็นไทยพวน

(1.3) มีเชื้อสายไทยพวน

(2) สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ผู้ที่เลื่อมใสในกิจการของชมรม

(3) สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ผู้ที่คณะกรรมการบริหารชมรมเห็นว่าได้ทำประโยชน์ให้แก่ชมรม หรือเห็นสมควรเชิญมาเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์

ข้อ 9 สมาชิกของชมรมจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 17 ปี และเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย

ข้อ 10 การสมัครเข้าเป็นสมาชิกให้ยื่นใบสมัคร หรือแจ้งความจำนง เข้าเป็นสมาชิกต่อกรรมการคนใดคนหนึ่ง

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกไม่ต้องชำระค่าสมัคร

ข้อ 11 ให้กรรมการที่รับสมัครสมาชิกเข้าใหม่ เสนอรายชื่อต่อที่ประชุมคณะกรรมการทราบ และให้นายทะเบียนลงทะเบียนสมาชิกเข้าใหม่ พร้อมกับแจ้งให้สมาชิกเข้าใหม่ทราบ

ข้อ 12 การพ้นจากการเป็นสมาชิก

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะกรรมการตรวจสอบแล้วขาดคุณสมบัติ

(4) คณะกรรมการ 2 ใน 3 มีมติให้ออก

(5) เมื่อเลิกล้มชมรม

ข้อ 13 สมาชิกมีหน้าที่ให้การสนับสนุน และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและนโยบายของชมรม

ข้อ 14 สิทธิของสมาชิก

(1) มีสิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี

(2) มีสิทธิให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็น ในการบริหารชมรม

(3) มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในด้านสวัสดิการของชมรมที่จัดขึ้น

(4) มีสิทธิได้รับเลือกเสนอชื่อให้เป็นประธานกรรมการในการบริหารชมรมทุกระดับ

(5) มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งประธานและกรรมการบริหารชมรม

หมวดที่ 4

การบริหารชมรม

ข้อ 15 การบริหารงานของชมรมแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

(1) การบริหารชมรมระดับอำเภอ

(2) การบริหารชมรมระดับตำบล

(3) การบริหารชมรมระดับบ้าน

ข้อ 16 คณะกรรมการบริหารชมรมประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการบริหารชมรมระดับอำเภอมีดังนี้

ประธานชมรม

รองประธานชมรม 2 คน

เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

เหรัญญิกและผู้ช่วยเหรัญญิก

นายทะเบียนและผู้ช่วยนายทะเบียน

ประชาสัมพันธ์และผู้ช่วยประชาสัมพันธ์

ปฏิคมและผู้ช่วยปฏิคม

สวัสดิการและผู้ช่วยสวัสดิการ

วิชาการและวางแผน

กิจกรรม

นิติการ

กรรมการที่ปรึกษา

ประธานชมรมไทยพวนทุกตำบล เป็นกรรมการ

รองประธานไทยพวนทุกตำบล เป็นกรรมการ

เลขานุการไทยพวนทุกตำบล เป็นกรรมการ

ประธานชมรมไทยพวนทุกบ้าน เป็นกรรมการ

เลขานุการชมรมไทยพวนทุกบ้าน เป็นกรรมการ

(2) คณะกรรมการบริหารชมรมไทยพวนตำบล ประกอบด้วย

ประธาน, รองประธาน, เลขานุการ

เหรัญญิก, ประชาสัมพันธ์, สวัสดิการ

นายทะเบียน, กิจกรรม

(3) คณะกรรมการบริหารชมรมไทยพวนบ้าน ประกอบด้วย

ประธาน, เลขานุการ, นายทะเบียน

สวัสดิการ, ประชาสัมพันธ์

ข้อ 17 กรรมการบริหารชมรมไทยพวนทุกระดับ ต้องมีคุณสมบัติตามหมวด 3 ข้อ 8 (1)

ข้อ 18 การเลือกตั้งประธานชมรม ให้มีการเลือกตั้งในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

เมื่อประธานสิ้นสุดลง ให้ที่ประชุมเลือกบุคคลที่เหมาะสมเป็นประธานชั่วคราว เพื่อดำเนินการเลือกตั้งประธานถาวรต่อไป

ข้อ 19 ให้อำนาจประธานบริหารชมรมที่ได้รับเลือกตั้ง สรรหาบุคคลเข้ามาเป็นกรรมการบริหารชมรม หรือประธานบริหารชมรมจะให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการบริหารก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามหมวด 4 ข้อ 16 และ ข้อ 17

ข้อ 20 ประธานและคณะกรรมการบริหารชมรม จะอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 2 ปี

หมวดที่ 5
การประชุม

ข้อ 21 การประชุมมี 2 ประเภท คือ

(1) การประชุมใหญ่สามัญประจำปี

(2) การประชุมวิสามัญ

ข้อ 22 การประชุมใหญ่สามัญประจำปีให้มีปีละ 1 ครั้ง และจะต้องจัดให้มีการประชุมให้เสร็จสิ้นภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

ข้อ 23 การประชุมวิสามัญ ในกรณีที่มีความจำเป็นหากไม่มีการประชุมแล้วอาจทำให้เกิดความเสียหายและเกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงต่อชมรม ให้ประธานเรียกประชุมวิสามัญได้เป็นคราว ๆ ไป หรือคณะกรรมการบริหารชมรม 1 ใน 3 หรือสมาชิกไม่น้อยกว่า 20 คน มีหนังสือลงลายมือชื่อรวมกันเสนอต่อประธาน ให้เรียกการประชุมได้

ข้อ 24 การประชุมใหญ่สามัญประจำปีและการประชุมวิสามัญ จะต้องมีสมาชิกมาเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 50 คน จึงถือว่าเป็นองค์ประชุม

ข้อ 25 การประชุมคณะกรรมการบริหารชมรม โดยปกติให้มีการประชุมในปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง

ข้อ 26 การประชุมหากประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานทำการแทน ถ้ารองประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานการประชุม

ข้อ 27 ให้เลขานุการชมรมจัดทำหนังสือเชิญประชุม โดยคำสั่งของประธาน

ข้อ 28 การประชุมทุกครั้งให้เลขานุการเป็นผู้บันทึกการประชุม โดยมีประธานลงนามรับรองการบันทึกประชุมร่วมกับเลขานุการ การประชุมทุกครั้งจะต้องมีการรับรองรายงานการประชุมและทบทวนการประชุมครั้งที่แล้วมา

ข้อ 29 มติการประชุมให้ถือเสียงข้างมากในที่ประชุม หากมีเสียงเท่ากันให้ประธานเป็นผู้ชี้ขาด

หมวดที่ 6
การเงินและทรัพย์สิน

ข้อ 30 รายได้ของชมรมได้มาจาก

(1) จากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้

(2) จากการจัดกิจกรรมของชมรม

(3) ผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่ชมรมมีอยู่

(4) อื่น ๆ

ข้อ 31 ให้เลขานุการเป็นผู้เก็บรักษาเงิน โดยฝากไว้กับธนาคารในประเทศ ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร

ข้อ 32 ให้เหรัญญิกเป็นผู้จัดทำบัญชีรับ-จ่าย การเบิกเอกสารการเงิน และทรัพย์สินทุกประเภท

ข้อ 33 การเบิกเงิน ให้ประธาน รองประธาน และเหรัญญิก ลงลายมือชื่อร่วมกันไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 คน

ข้อ 34 ให้อำนาจประธานชมรม สั่งจ่ายเงินได้ครั้งละไม่เกิน 1000 บาท และต้องแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ข้อ 35 การใช้จ่ายเงินจะต้องได้รับอนุมัติ จากคณะกรรมการบริหาร

ข้อ 36 หากชมรมนี้เลิกล้มไปด้วยกรณีใด ๆ ก็ตาม ให้ยกทรัพย์สิน ทั้งหมดให้แก่มูลนิธิ สมาคม หรือหน่วยงานของรัฐตามมติ ของคณะกรรมการบริหารที่มีอยู่ในขณะนั้น

หมวดที่ 7

กิจกรรมของชมรม

ข้อ 37 ให้มีการสังสรรค์ไทยพวนปีละ 1 ครั้ง

ข้อ 38 ให้มีการทอดผ้าป่าหรือกฐินไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง หาก ไม่สามารถดำเนินการได้ให้จัดลักษณะไปสมทบกับที่อื่น

ข้อ 39 ให้จัดและส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมของไทยพวน ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

ข้อ 40 ให้ความช่วยเหลือกิจกรรมจากหน่วยงานอื่นตามที่ร้องขอมา

ข้อ 41 การจัดกิจกรรมหรือการร่วมกิจกรรมทุกประเภท จะต้อง ได้รับความเห็นชอบและเป็นมติของคณะกรรมการบริหาร มีการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ได้

บทเฉพาะกาล

ข้อ 42 การแก้ไขข้อบังคับชมรม จะแก้ไขได้ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

ข้อ 43 ให้ประธานและคณะกรรมการบริหารชมรมรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ข้อ 44 ข้อบังคับนี้มีผลใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2527 เป็นต้นไป

(ลงชื่อ) อำพล สมัครการ

(นายอำพล สมัครการ)

ประธานชมรมไทยพวนอำเภอบ้านหมี่

1 มกราคม 2527

โครงสร้างบริหารชมรมไทยพวน

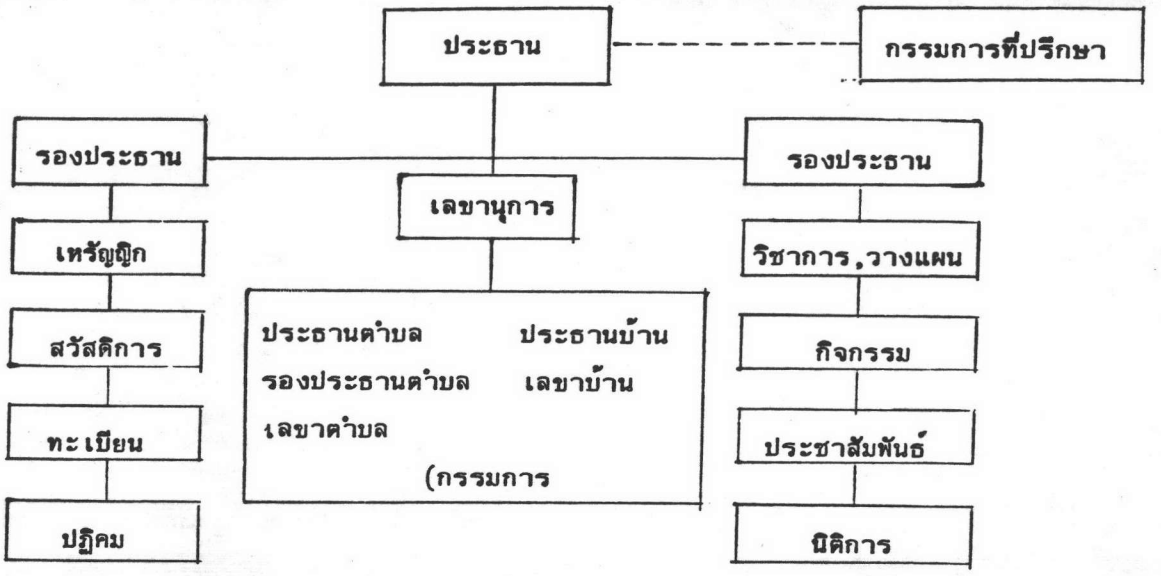

โครงสร้างบริหารชมรมไทยพวนตำบล

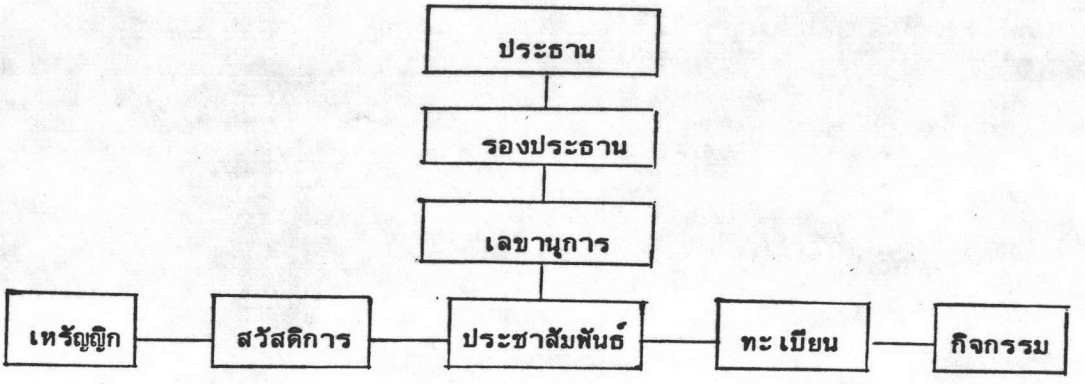

โครงสร้างบริหารชมรมไทยพวนบ้าน

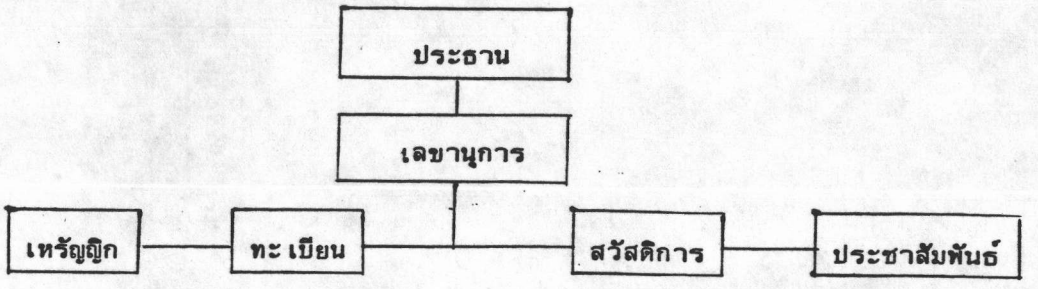

ภาคผนวก ค

ประวัติศาสตร์ชาวพวน : การบอกเล่าโดยภาษาพูดของชาวพวน[1]

อันว่าแควัน เมือง "พวน"

ตามพงศาวดารหลวงพระบาง เพิ่นได้กำวไว้ว่า เมื่อครั้งขุนบรมอพยพชน เผ่าไทย ลงมาตั้ง เมืองทาง เต้อ มีหมู่คนคิดสอยห้อยตามมานำสามหมื่นคน จึงได้ชื่อว่า เมืองสาม หมื่น คันต่อมา เมืองสามหมื่น จั่งได้เอ้นชื่อ เหม่อว่า เมืองแถง คันระยะต่อมาอีก คนจำพวกหมู่นี้แยกแยะปกครองกัน เอาะไป เป็น เมือง ๆ นับได้ 12 หัว เมือง จั่งได้เอ้นหมู่ เดียวกันว่า "แค้นสิบสอง เจ้า" (จุ) ไทย นับว่าเป็นปู่ ย่า ตา ยาย ของไทย เฮา ได้ มาสร้างบ้านสร้าง เมืองแปง เมืองในลุ่มแหลมทอง คือประ เทศไทยสู่มื้อนี้

ขอเท้าความของท่าน เจ้าบรมอีก เทื่อนึ่งก่อน ตามพงศาวดาร ทาง เมืองหลวง พระบาง เพิ่นว่าไว้ในหนังสือ เพิ่นว่า ขุนบรมนี้เพิ่นมีลูผู้ชายทั้ง เหมิด 7 คน ตาม เฮาจี่ ได้เบาะชื่อแต่ละคนว่าไปสร้าง เมือง เหม่อกำ เลอแด่

ลุ คนที่นึง ชื่อว่า ขุนลอ เฮ้อไปสร้าง เมือง เซ่า (คือ เมืองชวาหลวงพระบาง)

ลุ ผู้ที่สอง ชื่อว่า ท้าวลุกกม เฮ้อไปสร้าง เมืองอินทบัด คือ เมือง เขมร ต่อ แดนไทยด้านตะวันเอาะนี้

ลุ ผู้ที่สาม ชื่อว่า ท้าว เจตเจือ เฮ้อไปสร้าง เมือง เชียงขวง คือเป็น เมือง เหย่อ หลาย เมืองนี้เพิ่น เอ้นว่า เมืองพวน บ้าน เก่าแก่ พวน เฮาอยู่มา

ลุ ผู้ที่สี่ ชื่อว่า ท้าวผาล้าน เฮ้อไปสร้าง เมืองประดึง แถวลานช้างลานนา

ลุ ผู้ที่ห้า ชื่อว่าท้าวไชยพงค์ เฮ้อไปสร้าง เมืองแถวพม่า (หงสาวดี)

ลุ ผู้ที่หก ชื่อว่า ท้าวสามจุสง เฮ้อไปสร้าง เมืองบัวชุม

ลุ ผู้ที่เจ็ด ชื่อว่า ท้าวอัวอิน เฮ้อไปสร้าง เมืองอยุธยา

---

[1] จากคำบอกเล่าของ กรด อ่อนละมัย (อดีตกำนันตำบลบ้านปัก), ประวัติศาสตร์ ไทยพวน, สังสรรค์ไทยพวน ครั้งที่ 5, 15 ก.พ. 29, หน้า 10-19.

ตามที่ไทยเฮาผู้จัก ตามพงศาวดารของเมืองหลวงพระบาง เพิ่นได้เขียนประวัติวุฒนบรมทั้ง 7 คน ไว้แล้วนี้ ผู้เพิ่นเป็นเหย่อปกครองไทยพวนเฮาตั้งแต่ต้นมาก็แม่นเพิ่นท้าวเจตเจือ

ต่อแต่นี้จี่ขอเว้าเรื่อง เชียงขวง เวียงจันทน์ หลวงพระบาง มาเป็นเมืองขึ้นประเทศไทยคราวนั้น ประมาณจักปีมาแล้ว จนตลอดฮอด เจ้าอนุวงค์คิดคดทรยศต่อเมืองไทย

แล้วมันเกี่ยวเรื่องพีเลอกัน พวนเฮาจั่งได้พากันทิ้มบ้านทิ้มเมือง ขนเข้าขนของ ช้าง ม้า งัว ควาย เข้าปูลุแนว ข้ามมาเพิ่งพระบรมโพธิสมภารพระเจ้าอยู่หัวเมืองไทยจวบจนสู่มื้อนี้

ต้นเดิมเริ่มแรกฮื้น บ่ว่าเวียงจันทน์ หลวงพระบาง เชียงขวง เป็นเมืองขึ้นของเมืองไทยมาก่อน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เพิ่นได้ยกทัพไปรบช่อยญวนนับได้ 199 ปีมาแล้ว ถ้านับ พ.ศ. ก็คงจี่เป็น พ.ศ. 2330 เจ้าเมืองญวนครั้งนั้นเพิ่นถืคนเผ้านึ่ง รบเอาบ้านเอาเมือง เจ้าเมืองญวนผู้นั้น ชื่อว่า ท้าวเทียนสือ ได้หลบมาเพิ่งพระบรมโพธิสมภารขององค์สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ท้าวเทียนสือ เจ้าเมืองญวนที่ว่านั้น เหมิดหนทางจี่รบเอาบ้านเมืองคืนได้ จั่งได้ขอเฮ้อทัพของสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ไปรบช่อยเอาบ้านเอาเมืองญวนคืนมาเฮ้อ แล้วท้าวเทียนสือจั่งได้ปกครองเมืองมาอีกนาน ประวัติที่ว่านี้มีหลักศิลาจารึกไว้อยู่กลางใจเมืองไซ่ง่อน เมืองญวนอยู่สู่มื้อนี้ยังมีอยู่ หลักฐานที่ว่านี้อยู่ที่ประเทศญวน

เหตุที่ไทยพวนเฮาจี่ได้ย้ายจากเมืองเชียงขวงเท้ามาอยู่ในเมืองไทยสู่มื้อนี้ก็โพะว่า สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ก่อนไปช่อยญวนเพิ่นได้ส่งท้าว..... (นามยังไม่ชัดแจ้ง) ไปปกครองเมืองเชียงขวง เฮ้อเก็บการส่งส่วยแก่ประเทศไทยเฮ้อเป็นไปตามปกติ ผู้ที่ส่งไปเบิ่งปกครองเมืองเชียงขวงฮื้นพัดเกิดป่ซื่อต่อเจ้านายไทยสาแล้วโพะว่าเมืองเชียงขวงกว้างขวงเหย่อ ตั้งอยู่ส่วนเสมอสูง ด้านทางเด้อติดญวน ด้านทางเหนือติดมณฑลยูนานจีน เมืองเชียงขวงฝ่ายเลอเค้อญวน เพิ่นพัดเก็บเงินส่งส่วยไปเฮ้อกับญวน ฝ่ายทางเลอเค้อมาทางเวียงจันทน์ ก่าเก็บส่งมาทางเวียงจันทน์ คันเป็นแนวนี้แล้ว เป็นอั้นว่า ท้าวผู้ที่ส่งไปปกครองที่พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกส่งไปเบิ่งฮื้น ว่า

ได้แล้วคือ ช้อลาดบังหลวง

เหตุอันนี้เองญวนเกิดได้ใจ เพราะไดรับการส่งส่วย ก็กำเริบก่อกวนไทยพวนเฮาแล้ว มันมีการเอาสัดเอาเปียบ ยิ่งระยะตอนหลัง ๆ มาผู้ปกครองก่าเหมิดบุญ ตลอดระยะนั้นสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เสด็จสวรรคต แล้วก็เกี่ยวกับบ้านเมืองกว้างขวาง ทางไปมาก็แสนทุกข์แสนยาก การย่างติดต่อหากันก็คงใช้ช้าง ม้า เทียวส่งสารฎีการะหว่างเมืองหลวงไปหาเมืองขึ้นต้องนับเป็นเดือน ๆ การฮู้ข่าคาวจั่งจี่เถิงกันได้ ก็ช้านานมือจี่ฮู้ความกัน

ส่วนเมืองเชียงขวง เมืองพวนเฮายืนคือนับมื้อได้รับความข่มเหงหนักขึ้นจากหมู่ญวน (แกว)

ระยะนั้นไทยพวนจี่เพิ่งเมืองเวียงจันทน์ก่าบ่ได้โพะเพิ่นบ่ถีกับเมืองพะบาง ตอนนี้และเป็นโชคของพวนเฮาจี่ได้พัดบ้านพัดเมือง ออกจากเมืองเชียงขวง เมืองพวนเฮาเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเทื่อแรก หัวหน้าฝ่านพวนก่าได้เฮ้อคนสำคัญหมู่นึงติดต่อเจ้าเมืองน่าน การติดต่อนั้นก่าบ่ยะบ่ชาโพะว่าพวนเฮาเป็นเมืองขึ้นเพิ่นอยู่แล้ว จั่งได้พากันนำสิ่งของ ขึ้นต่าง งัว ควาย ช้าง ม้า เข้าปุลุแนว ทางจากเมืองเชียงขวงต่อแดนญวนมาหาจังหวัดน่านเกือบ 1,000 กิโลเมตร คั้นด้นดั้นข้ามมาจังหวัดน่านแล้ว ก็พากันนำกะบวน ช้าง ม้า งัว ควาย ล่องลงมาทางเต้อตามลำแม่น้ำน่าน หมู่เฮาอยู่จังหวัดแพร่ก่ามี จังหวัดสุโขทัยก่ามี ลงมาจังหวัดพิจิตร ขึ้นไปเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่แล้วจี่ล่องลงมาเต้อจนถึงบ้านเช่า อำเภอบ้านหมี่สู่มื้อนี้ แต่ก่อนชื่ออำเภอวังแก้ว

จี่ขอนับอายุคนที่เพิ่นมาเกิดอยู่บ้านเช่านี้คือ นางสาวคู้ เพิ่นเกิดจากพ่อแม่เพิ่นเป็นลูผู้ถ้วนสาม สามปีซ่วมท้อง พ่อแม่เพิ่นมาอยู่บ้านเช่าได้หกปีแล้ว นางสาวคู้ก่าเกิดคั้งต่อมา นางสาวคู้แต่งงานกับอ้ายทิดท้าว ทิดท้าวกับอำแดงคู้ มีลูพอจี่จำได้ชัดเจนอยู่สองคนคือ คนที่นึงพ่อเฒ่าผ่าน บ้านเช่าเสียชีวิตแล้ว คนที่สอง พ่อเฒ่าจุงจานต้นเพิ่นมาได้กับนางทา บ้านสำโรงใหญ่ พ่อเฒ่าจุงจานต้นเสียชีวิตแล้ว นางทาเพิ่นมีลูอยู่หลายคน แต่จี่ขอจับเอาตอนแม่เฒ่าคู้ตายอยู่บ้านเช่า อายุแม่เฒ่าคู้ได้ 98 ปี ลูพ่อเฒ่าจุงจานต้น ลูหล้าเพิ่นคือ อ้ายทิด อ้ายทิดแสน คือจุงสังเวียน สงวนพวก อยู่ที่บ้านสำโรงน้อยเดียวนี้ ระยะที่แม่เฒ่าคู้ตาย ทิดแสนเพิ่นมีอายุได้ 8 ขวบ โดไปเผาศพแม่เฒ่าคู้กับพ่อแม่เพิ่น อ้ายทิดแสนเกิดปีเถาะ ปัจจุบันอายุเพิ่นได้ 83 ปี ถ้านับแม่เฒ่าคู้

เกิดจากแม่เพิ่นเป็นผู้ถ้วน 3 ทกปีเพิ่นเกิด เพิ่นตายอายุ 98 ปี นับอายุอ้ายทิดแสน มื่อไปเผาแม่เฒ่าคู้อายุ 8 ปี เวลานี้เพิ่นอายุ 83 ปี เมื่อนับรวมเวลาตั้งแต่พ่อแม่นางคู้พาลูพาเต้ามาอยู่เขตอำเภอวังแก้ว บ้านเช่า บ้านหมี่ รวมได้ 179 ปี ทั้งปีนี้นำนับว่า ไทยพวนเฮามาอยู่เที่อแรกเมื่อ พ.ศ. 2350

แสดงว่าหมู่ไทยพวนเฮามาอยู่เที่อแรกนั้น มาบ่ได้เป็นเชลย ไพะพระเจ้าอยู่หัวไทยบ่ได้สั่งยึด ช้าง ม้า งัว ควาย และทรัพย์สินแต่อย่างเลอ เพิ่นป่อยเฮ้อเอ็ดไฮ่เอ็ดนาตามชอบ ตามหลักฐานปรากฏ ช้างไทยพวนเฮานำมา อยู่ถี่นี้ 30 โต เมื่อคาวตกมันมันชนกันตาย อยู่ท่งนาหนองหัวช้าง อีกหลักฐานนึ่งที่ช้างวนกันตายแล้วไปตายอยู่ในนตาวันเอาะวังวัดเหนือ ในนั้นเอ็นชื่อว่า "ในช้างตาย" ซึ่งปรากฏหลักฐานเอ็นชื่อมาจนสู่มื่อนี้

การอพยพของไทยพวนเฮามาเที่อสอง เมื่อประมาณ 157 ปี มานี้คงจี่ได้[illegible] ประมาณ พ.ศ. 2373 เหตุอันเลอ อันมันเกิดขึ้น ไทยพวนจั่งหลั่งไหล เท้ามาเพิ่งเจ้าอยู่หัวไทยอีก

เจ้าอนุวงค์ เพิ่นเป็นเหย่อในเวียงจันทน์ เพิ่นเป็นลาวเวียงจันทน์โดยกำเนิด เพิ่นมีลูสาว ได้ลูเขยไทยพวนเมืองเชียงขวงชื่อ เจ้าน้อยมหาวงค์ ระยะเจ้าน้อยมหาวงค์มาเป็นลูเขยเพิ่นฮื้น มีทหารพวนเมืองเชียงขวงอยู่หลายพันคน มารวมอยู่กับเจ้าน้อยมหาวงค์

ตอนนี้เอง เจ้าอนุวงค์ เกิดคิดบ่ซื่อต่อประเทศไทย คันได้ข่าวว่าฝ่ายปลัดหัวเมืองในเขตภาคอีสาน ลงประชุมที่กรุงเทพ ฯ พร้อมกันเหมิด เจ้าอนุวงค์วางแผนเฮ้อทหารเอกคุมทหารฝ่ายในหนึ่งกองพัน เฮ้ายึดนครราชสีมา (โคราช) โดยตัวะทหารที่มาฮื้นว่า เอาเป็นเมืองขึ้นของเจ้าไทย บัดนี้ไทยถิทหารต่างชาติเฮ้ามารบแล้วเฮาต้องไปช่อยเพิ่น เมื่อเฮ้ามาเมืองโคราชแล้ว ย่าโมของไทยซึ่งเป็นวีรสตรี ได้เป่าประกาศแก่ยิงทั้งหลายให้นำเหล้ายาปาปึ้ง มาต้อนรับขับสู้เป็นอย่างดี การเลี้ยงเกือคงเป็นที่ทุ่งสัมฤทธิ์ (แต่มีการนัดหมายพลีให้ทุกอย่างในตัวหญิง) คันได้เวลาปืนไฟกำยิงขึ้นฟ้า เวลาประมาณตีนึ่ง เฮ้อเอาดาบทหารลาวฟันคอลาว พร้อม ๆ ทุกคน ปรากฏว่า แผนย่าโมได้ผลเกินคาด ทหารลาวตายเป็นเบือ เหลือหนีไปก่าเจ็บสู่ผู้สู่คน

คันเจ้าน้อยมหาวงศ์ อุเขยเจ้าอนุวงศ์ ฮู้ข่าวว่า พ่อตาคิดปอือต่อเจ้าไทย แนวนั้นแล้ว เพิ่นก่าเกียมการวางแผนกับพ่อตาคือเจ้าอนุวงศ์ เพื่อจีเฮ้อเจ้าไทย สำเร็จไทษสา

คันได้นัดหมายเวลา เอาะเดินทางแล้ว เจ้าน้อยมหาวงศ์ เอาแต่ทหารไทยพวน มาทั้งเหมิดหนึ่งกองพัน คันมาเค้อเมืองโคราช สั่งทหารพวนจับพ่อตา (เจ้าอนุวงศ์) เอาหม่าขาวน้อยยัดปะ ผ้ามัดตา เฮ้อทหารพวนหามเส่อเสลี่ยงยกธงขาว ผ่านโคราชตลอดมาเถิงเมืองสระบุรี ฝ่ายกองทัพไทย โดยการนำของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รับเอาโตเจ้าอนุวงศ์เฮ้ามากรุงเทพ ฯ ตะเวนน้ำ ตะเวนบก 7 มื้อน้ำ 7 มื้อบก มัดเสาะไพ่หลัง ขังสุ่มเหล็ก กินน้ำในก่าลาหม่าพ้าว แล้วก็สำเร็จโทษ เฮ้อก้มคอลงเส่อพระบาท ใช้ดาบปาดคอ เอาเลือดล้างพระบาท ในคราวนั้น

ตอนนี้เอง ทั้งพวนและลาว ตอนอยู่เค้อเวียงจันทน์พากันเฮ้ามาสวามิภักดิ์ต่อเจ้านายไทย หลายจังหวัดพวนเข้ามาคาวนี้ เฮ้ามาทางหนองคาย ปรากฏว่าไทยพวนอยู่อำเภอบ้านผือ อำเภอชานุมาณ จังหวัดอุดรธานี ต่อจากนั้นเลื่อนลงมาปราจีนบุรี นครนายก สระบุรี สิงห์บุรี ผ่านนครปฐมสู่สุพรรณบุรี

ตามที่ว่าไว้ในหนังลือ ก่าลี่ยอนำมาเว้าว่า พี่น้องไทยพวนเฮาอยู่ก่าเลอแต่หากลี่ยาดตกบกพร่องใคร่ยออภัย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจล่อบของหมู่เฮาผู้ล่นใจต่อไป

1. จังหวัดลพบุรี

มีอยู่ที่ตำบลเชียงงา ตำบลโพนทอง ตำบลหนองทรายขาว ตำบลสนามแจง ตำบลบ้านกล้วย ตำบลบ้านทราย ตำบลหินปัก ตำบลบางกะพี้ ตำบลหนองเต่า ตำบลพุคา ตำบลสายห้วยแก้ว ตำบลหนองเมือง ตำบลไผ่ใหญ่ ตำบลคอนดีง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอบ้านหมี่

เขตอำเภอชัยบาดาล มีตำบลม่วงค่อม ตำบลบัวชุม ตำบลหม่าเกาะหวาน

อำเภอโคกสำโรง มีที่ตำบลหลุมข้าว ตำบลห้วยโป่ง ตำบลคลองเกตุ ตำบลเกาะแก้ว ตำบลโคกเจริญ ตำบลดงอีรุม ตำบลหนองม่วง ตำบลพะเนียด ตำบลชอนสมบูรณ์

อำเภอเมืองลพบุรี มีที่ ตำบลโคกกะเทียม ตำบลท่าแค ตำบลเขาพระงาม ตำบลทะเลชุบศร ตำบลท่าศาลา ตำบลโคกลำพาน ตำบลโคกตูม ตำบลกกโก

2. จังหวัดราชบุรี

ตำบลคูบัว ตำบลคอนตะโก อยู่ในเขตอำเภอเมือง และมีอยู่ในเขตอำเภออื่น ๆ อีกหลายตำบล

3. จังหวัดพิจิตร

อำเภอเมือง มีที่ตำบลท่าล่อ

อำเภอตะพานหิน มีที่ ตำบลทับค้อ ตำบลดงตะขบ ตำบลวังหว้า ตำบลวังสำโรง ตำบลท้ายทุ่ง ตำบลวังกะชัน ฯลฯ

อำเภอบางมูลนาค มีที่ ตำบลวังกรด ตำบลวังสำโรง ตำบลห้วยร่วม

อำเภอทับค้อ มีที่ตำบลเขาทราย

4. จังหวัดเพชรบูรณ์

มีอยู่ทั่วไปในบางตำบลของอำเภอวิเชียรบุรี อำเภอชนแดน อำเภอศรีเทพ อำเภอหล่มสัก และอำเภอหนองไผ่

5. จังหวัดเพชรบุรี

มีอยู่บางแห่งตามอำเภอท่ายาง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด

6. จังหวัดแพร่

มีที่ตำบลทุ่งโฮ้ง อำเภอเมือง

7. จังหวัดสระบุรี

ที่งอำเภอบ้านหมอ มีที่ตำบลดอนพุด ตำบลไผ่หลิ่ว

อำเภอบ้านหมอ มีที่ตำบลบ้านกลับ

อำเภอหนองโดน มีที่ตำบลหนองโดน (บางหมู่บ้าน)

อำเภอพระพุทธบาท มีที่ ตำบลห้วยป่าหวาย ตำบลนายาว ตำบลพุกร่าง ตำบลพุคำจาน ตำบลหนองแค ตำบลเขาวง

8. จังหวัดสิงห์บุรี

อำเภอพรหมบุรี มีที่ ตำบลบ้านแป้ง ตำบลบางน้ำเชี่ยว ตำบลโรงช้าง

อำเภอเมือง มีที่ตำบลโพกรวม

อำเภออินทร์บุรี มีที่ตำบลทองเอน ตำบลน้ำตาล

9. จังหวัดสุพรรณบุรี

อำเภอบางปลาม้า มีที่ตำบลบางปลาม้า และตำบลอื่น ๆ บ้าง

10. จังหวัดปราจีนบุรี

มีอยู่เรียรายหลายตำบลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอประจันตคาม และอำเภอศรีมหาโพธิ

11. จังหวัดนครสวรรค์

มีเรี่ยรายอยู่ทั่วไปหลายตำบล ในอำเภอไกรกพระ อำเภอชุมแสง อำเภอท่าตะโก และอำเภอไพศาลี

12. จังหวัดนครนายก

มีเรี่ยรายอยู่ทั่วไปหลายตำบล ในเขตอำเภอเมือง อำเภอบ้านนา และอำเภอปากพลี

13. จังหวัดสุโขทัย

มีที่อำเภอหาดเสี้ยว และอำเภอศรีสัชนาลัย

14. จังหวัดอุดรธานี

มีที่อำเภอบ้านผือ และอำเภอชานุมาณ

15. จังหวัดน่าน

อนึ่ง ตามที่มีการจัดงานสังสรรค์ชมรมไทยพวนที่กรุงเทพ ฯ ปรากฏว่ามีพี่น้องไทยพวนจากหลาย ๆ จังหวัดมาร่วมมากมาย ตามข้อมูลที่ได้มาขณะนี้ก็มีอยู่ 16 จังหวัดแล้ว อาจจะมีพี่น้องไทยพวนเราหลงเหลืออยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งก็ได้ เพราะข้อมูลยังไม่แน่นอน

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวกนกพรรณ แสงเรือง เกิดเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2502 สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตร์บัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาบริหารรัฐกิจ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อ พ.ศ. 2525 เข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 3 สังกัดสถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนมกราคม 2530 ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา